

Alis Fini

ponekad LAŽEM

Preveo
Ivan Jovanović

 Laguna

Naslov originala

Alice Feeney

SOMETIMES I LIE

Copyright © Alice Feeney 2017

Translation copyright © 2026 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za mog Danijela. I za nju.

Zovem se Amber Renolds. O meni bi trebalo da znate tri stvari:

1. U komi sam.
2. Muž me više ne voli.
3. Ponekad lažem.

Sada

Dan posle Božića, decembar 2016.

Oduvek sam uživala u bestežinskom stanju između sna i jave, u onih dragocenih nekoliko sekundi polusvesti pre nego što otvoriš oči, kada se zatekneš u veri da su tvoji snovi možda ipak tvoja stvarnost. U trenutku intenzivnog zadovoljstva ili bola, pre nego što ti se čula ponovo uključe i obaveste te ko si i šta si. Za sada, još samo tren, uživam u samoprepisanom zalučivanju koje mi dozvoljava da zamislim da mogu biti bilo ko, da mogu biti bilo gde, da mogu biti voljena.

Osećam svetlost iza očnih kapaka i pažnju mi privlači platinasti prsten na mom prstu. Kao da je teži nego što je bio, kao da mi je postao breme. Čaršav je navučen preko mog tela, nije mi poznat njegov miris pa razmatram mogućnost da sam u nekom hotelu. Sva sećanja na san se raspršuju. Pokušavam da ih zadržim, pokušavam da budem neko ko nisam i da ostanem negde gde nisam, ali ne mogu. Uvek sam samo ja i ovde sam, a već znam da tu ne želim da budem. Udovi me bole, tako sam umorna da ne želim da otvorim oči – sve dok se ne setim da ne mogu.

Panika me zapljuskuje kao talas ledenohladnog vazduha. Ne mogu da se setim gde sam niti kako sam ovde dospela, ali znam ko sam: *Zovem se Amber Renolds; imam trideset pet godina; udata sam za Pola*. Ponavljam u sebi te tri stvari, grčevito se držeći za njih, kao da će da me spasu, ali svesna sam da je neki deo priče izgubljen, da je poslednjih nekoliko stranica istrgnuto. Kada sam upotpunila sećanja koliko sam mogla, zakopavam ih sve dok mi u glavi ne postane dovoljno tiho da mogu da razmišljam, da osećam, da pokušam da nađem neki smisao u svemu tome. Jedno sećanje odbija da me poslušati i probija se na površinu, ali ne želim da mu verujem.

Zvuk neke mašine prodire mi u svest, krađe mi poslednjih nekoliko delića nade i ne ostavlja mi ništa osim neželjenog znanja da sam u bolnici. Povraća mi se od sterilnog mirisa ovog mesta. Mrzim bolnice. U njima borave smrt i kajanja zbog propuštenih prilika, pa nisu mesta u koja rado svraćam, a kamoli da u njima ostajem.

Ovde su ranije bili neki ljudi, stranci, sada se sećam. Izgovorili su neku reč koju sam rešila da ne čujem. Sećam se neke strke, povišenih glasova i straha, ne samo mog. Upirem se da iz zaborava otkopam još nešto, ali um me je izneverio. Desilo se nešto vrlo loše, ali ne mogu da se setim ni šta ni kada.

Zašto on nije ovde?

Može biti opasno da postavljaš pitanje na koje već znaš odgovor.

Ne voli me.

Obeležavam tu misao da joj se posle vratim.

Čujem kako se vrata otvaraju. Koraci, a onda opet tišina, ali sada je pokvarena, više nije čista. Osećam ustajali dim cigareta, zvuk pera kako s moje desne strane škrapa po hartiji. Neko se nakašlja levo od mene i shvatam da ih je dvoje.

Stranci u mraku. Osećam se hladnije nego ranije i strašno jadno. Nikada nisam spoznala užas kakav me sada obuzima.

Volela bih da neko nešto kaže.

„Ko je ona?“, upita ženski glas.

„Pojma nemam. Jadna dušica, baš je u haosu“, odgovara neka druga žena.

Volela bih da ništa nisu rekle. Počinjem da vrištim:

*Zovem se Amber Renolds! Radim kao radijska spikerka!
Zašto ne znate ko sam?*

Uzvikujem jednu te istu rečenicu iznova i iznova, ali one ne obraćaju pažnju na mene, jer sam spolja nema. Spolja sam niko i nemam ime.

Hoću da vidim sebe onako kako su me one videle. Hoću da se pridignem da sednem, da pružim ruku i da ih dodirnem. Hoću da ponovo osetim nešto. Bilo šta. Bilo koga. Hoću da postavim hiljadu pitanja. Mislim da želim da čujem odgovore na njih. Takođe su upotrebile onu reč od ranije, onu koju nisam htela da čujem.

Žene odlaze, zatvarajući vrata za sobom, ali reč ostaje za njima, tako da smo same zajedno i više ne mogu da je zanemarujem. Ne mogu da otvorim oči. Ne mogu da mrdam. Ne mogu da govorim. Reč izranja na površinu, rasprskava se pri udaru i znam da je istinita...

Koma.

Onda

Pre nedelju dana – Ponedjeljak, 19. decembar 2016.

Na vrhovima prstiju silazim niz stepenište u ranojutarnjoj tmini, pazeći da ga ne probudim. Sve je na svom mestu, a opet sam sigurna da mi je nešto promaklo. Navlačim debeli zimski kaput kako bih odolela hladnoći i prolazim kroz kuhinju da bih započela svoju dnevnu rutinu. Krećem od zadnjih vrata i više puta okrećem kvaku sve dok se ne uverim da su zaključana:

Gore, dole. Gore, dole. Gore, dole.

Potom stajem ispred velikog šporeta tako da su mi ruke povijene u laktovima kao da ću da dirigujem impresivnom orkestru prekidača za gas. Prsti mi obrazuju dobro znani oblik; kažiprsti i srednji prsti nalaze palčeve. Šapućem sebi u bradu pogledom proveravajući da li su svi prekidači i dugmad isključeni. Tri puta sve proveravam, a nokti mi zveckaju jedni o druge kucajući Morzeovu azbuku koju samo ja mogu da dešifrujem. Kada sam se uverila da je sve bezbedno i sigurno, krećem iz kuhinje, nakratko zastajući u do vratku i pitajući se da li je danas dan kada ću morati da se vratim i počnem celu rutinu iz početka. Nije.

Šunjam se preko škriputavog poda u hodniku, uzimam torbu i proveravam šta je u njoj. Telefon. Novčanik. Ključevi. Zatvaram je, otvaram je, ponovo je zatvaram. Telefon. Novčanik. Ključevi. Proveravam treći put dok idem ka ulaznim vratima. Zastajem na tren i šokirana sam što vidim ženu u ogledalu kako mi uzvraća pogled. Imam lice osobe koja je nekada možda bila lepa, a sada jedva da je prepoznajem. Izmešana paleta svetlih i tamnih boja. Duge crne trepavice uokviruju moje krupne zelene oči, tužne senke skrasile su se pod njima, a nad njima su guste smeđe veđe. Kosa mi je toliko smeđa da je bezmalo crna, ravni pramenovi tromo mi padaju na ramena jer ne znam šta pametnije da radim s njima. Grubo prelazim prstima po kosi pre nego što je skupim u konjski rep, sklanjam je s lica vezujući je gumicom koja mi je bila na zglobu. Usne mi se razdvajaju kao da ću nešto da kažem, ali samo mi vazduh izlazi iz usta. Lice za radio uzvraća mi pogled.

Shvatam koliko je sati i podsećam samu sebe da me voz neće čekati. Nisam se pozdravila, ali to valjda i nije bitno. Gasim svetlo i izlazim iz kuće, tri puta proveravajući da li su vrata zaključana pre nego što krenem niz mesečinom obasjanu baštensku stazu.

Rano je, ali već kasnim. Madlin je već u kancelariji, novine su pročitane i iz njih počupane sve dobre priče. Producenti su probrali među papirnim lešinama pre nego što se ona izdrala na njih da joj nađu najbolje intervjuje za jutrošnju emisiju. Taksiji su već krenuli da pakuje i izbljuju preterano uzbuđene i nedovoljno spremne goste. Svako jutro je drugačije, a opet je sve to postalo potpuno rutinska stvar. Prošlo je šest meseci otkad sam se priključila timu *Kafenog jutra* i stvari ne idu po planu. Mnogo ljudi misli da imam posao iz snova, ali i košmari su snovi.

* * *

Zastajem nakratko da kupim kafu za sebe i koleginicu u redakciji, pa se penjem uz kameno stepenište sve do petog sprata. Ne volim liftove. Zakucala sam osmeh na lice pre nego što sam kročila u kancelariju i podsećam sebe da ja ovo najbolje radim; prilagođavam se kako bih se uklopila s ljudima oko sebe. Mogu da budem „drugarica Amber“, ili „supruga Amber“, ali sada je vreme za „Amber iz *Kafenog jutra*“. Umem da igram sve uloge koje mi je život dodelio, naučila sam ceo tekst; uvežbavam ga već vrlo dugo.

Sunce jedva da je izašlo ali, baš kao što sam predvidela, mali i uglavnom ženski tim već se okupio. Tri umivene producentkinje, koje rade na kafein i ambiciju, sede pogrbljene za svojim stolovima. Okružene su hrpetinama knjiga, starih scenarija i praznih šolja, i kucaju po tastaturama kao da životi njihovih mačaka zavise od toga. U suprotnom uglu vidim sjaj Madlinine lampe u njenoj kancelariji. Sedam za svoj sto i uključujem računar, uzvraćajući ostalima tople osmehe i pozdrave. Ljudi nisu ogledala, ne vide te kako ti vidiš sebe.

Madlin je ove godine sažvakala tri personalne asistentkinje. Niko ne traje preterano dugo pre nego što ga ona odbaci. Neću svoju kancelariju i ne treba mi PA, sviđa mi se da sedim ovde, sa svima ostalima. Sedište do mog je prazno. Neobično je da Džo nije već stigla i brinem da nešto nije pošlo po zlu. Gledam dodatnu kafu kako se hladi, pa nagovaram sebe da je odnesem u Madlininu kancelariju. To bi se moglo nazvati mirovnom ponudom.

Zaustavljam se u dovratku kao vampir koji čeka poziv da uđe. Njena kancelarija je smešno mala, doslovce preuređena ostava, zato što ona odbija da sedi s ostatkom tima. Uramljene fotografije Madlin sa slavnim ličnostima nagurane su na

svaki dostupan centimetar gipsanih zidova, a iza stola joj je mala polica sa nagradama. Ona ne diže pogled. Gledam njenu ružnu kratku kosu, sede korenove koji se pomaljavu ispod crnih šiljaka. Podvaljci su joj naslagani jedan preko drugog, dok je ostatak njenog sala srećom skriven pod vrećastom crnom odećom. Stona lampa obasjava tastaturu nad kojom lebde Madlinini prsti ukrašeni prstenjem. Znam da me je videla.

„Mislila sam da bi ti ovo prijalo“, kažem razočarana jednostavnošću tih reči, uzevši u obzir koliko mi je vremena trebalo da ih sročim.

„Stavi na sto“, odgovara ona ne skidajući pogled s ekrana.
Nema na čemu.

Mala grejalica grca u uglu i toplota nagorelog mirisa vijuga mi uz nogu, ne dajući mi da se pomerim. Zatičem se kako zurim u mladež na njenom obrazu. Oči mi to ponekad rade: usredsređuju se na nesavršenosti neke osobe, i na tren zaboravljam da ta osoba može da primeti da vidim stvari koje bi ona volela da ne vidim.

„Da li si lepo provela vikend?“, pitam.

„Još nisam za ljude“, kaže ona. Ostavljam je na miru.

Vrativši se za sto, uzimam da pregledam gomilu pošte koja se nakupila od petka: par romana ogavnih korica, koje nikada neću pročitati, nešto pošte od fanova i pozivnicu za gala događaj u dobrotvorne svrhe, što mi privlači pažnju. Srkućem kafu i sanjarim o tome šta bih obukla i koga bih povela kad bih išla. Trebalo bi da se više bavim dobrotvornim radom, samo što nikad nemam vremena. Madlin je i zaštitno lice Dece u krizi a ne samo glas *Kafenog jutra*. Oduvek mi je bilo pomalo čudno što je ona u bliskoj vezi s najvećom dobrotvornom organizacijom za decu u zemlji, jer mrzi decu i ne želi da ima svoju. Nije se ni udavala. Potpuno je sama u životu, ali nije usamljena.

Kada sam razvrstala poštu, čitam brif programa za ovo jutro, jer je uvek korisno upoznati se s pozadinom pre nego što emisija počne. Ne mogu da nađem crvenu olovku, pa krećem ka polici sa kancelarijskim potrepštinama.

Ponovo je napunjena.

Osvrćem se i opet gledam kancelarijske potrepštine uredno naslagane na police. Hvatam štos samolepljivih listića za beleške, pa uzimam nekoliko crvenih olovaka i guram ih u džepove. Nastavljam da ih uzimam dok ne pokupim sve i kutija je prazna. Ostale boje ostavljam. Niko ne gleda dok se vraćam ka svom stolu, ne vide me kako sve što sam uzela trpam u fioku i zaključavam je.

Baš kad počinjem da brinem kako se moja jedina prijateljica na ovom mestu danas neće pojaviti, Džo ulazi i smeši mi se. Obučena je kao i uvek, u plave farmerke i beli top, kao da ne može da izađe iz devedesetih. Potpetice su joj istrošene na čizmama, za koje kaže da ih mrzi, a plava kosa mokra joj je od kiše. Ona seda za sto do mog, naspram ostalih producenata.

„Izvini što kasnim“, šapuće mi. Niko osim mene to nije primetio.

Poslednji stiže Metju, programski urednik. To nije neobično. Njegove uske pantalone zategnute su po šavovima i nosi ih nisko pripasane, zbog toga što mu je ispao stomak. Malo su prekratke za njegove duge noge, tako da mu se vide šarene čarape iznad smeđih cipela uglačanih tako da se presijavaju. Kreće pravo ka svom urednom stolu pored prozora a da se nije ni pozdravio. Nije mi jasno zašto timom žena koje produciraju emisiju za žene upravlja muškarac, ali Metju mi je ipak pružio priliku i dao mi ovaj posao kada je moja prethodnica iznenada otišla, tako da bi valjda trebalo da sam zahvalna.

„Metju, možeš li da dođeš u moju kancelariju sad kad si stigao?“, kaže Madlin sa druge strane prostorije.

„A mislio je da mu jutro ne može biti gore“, šapuće Džo. „Da li još važi dogovor za piće posle posla?“

Klimam glavom sa olakšanjem jer ona neće ponovo samo nestati posle emisije.

Gledamo Metjua kako kupi svoje beleške i žuri u Madlininu kancelariju, a njegov kicoški mantil i dalje leluja oko njega kao da priželjkuje da može da leti. Nekoliko trenutaka kasnije on izleće napolje, pocrveneo i zajapuren.

„Bolje da pređemo u studio“, kaže Džo prekidajući mi tok misli. To mi deluje kao dobar plan, s obzirom da krećemo za deset minuta.

„Videću da li je njeno veličanstvo spremno“, odgovaram, i drago mi je što vidim da sam naterala Džo da se nasmeši. Vidim da me je Metju pogledao izvijajući urednu obrvu ka meni. Nije trebalo da to kažem naglas.

Dok časovnik odbrojava do punog sata, svi zauzimaju svoja mesta. Madlin i ja odlazimo do studija, kako bismo zauzele svoja dobro poznata mesta na mračnom središtu pozornice. Posmatraju nas kroz ogroman stakleni prozor iz bezbednosti koju im pruža galerija, kao da smo dve vrlo različite životinje greškom strpane u isti zabran. Džo i ostatak producenata sede na galeriji. Tamo je svetlo i glasno, sa milion raznobojne dugmadi koja deluje užasno komplikovano iako je ono što radimo zapravo jednostavno; razgovaramo s ljudima i pretvaramo se da uživamo u tome. Nasuprot tome, studio je slabo osvetljen i neprijatno tih. Tu su samo sto, nekoliko stolica i par mikrofona. Madlin i ja sedimo u mraku tiho ignorišući jedna drugu, čekajući da se zacrveni svetlo za uključenje u program i da otpočne prvi čin.

„Dobro jutro i dobro došli u *Kafeno jutro* ovog ponedeljka, ja sam Madlin Frost. Malo kasnije pridružiće nam se bestseler spisateljica E. B. Najt, ali pre toga razgovaraćemo o sve većem broju žena koje prehranjuju porodicu i, za

današnje uključenje, pozivamo vas da nam se javite na temu svojih izmišljenih prijatelja. Da li ste ih imali kada ste bili dete? Možda ih i dalje imate...”

Dobro poznat zvuk njenog radijskog glasa smiruje me i prebacujem se na autopilota, čekajući svoj red da nešto kažem. Pitam se da li se Pol već probudio. U poslednje vreme nije sav svoj: ostaje dokasno u svojoj spisateljskoj šupi, dolazi u krevet neposredno pre nego što ja ustanem, ili uopšte ne dođe. On voli da šupu zove kolibom, a ja volim da stvari zovem pravim imenom.

Jednom smo proveli večer sa E. B. Najt, kada je Polov prvi roman bio tek objavljen. Ima već pet godina kako se to desilo, nedugo nakon što smo se upoznali. Tada sam bila TV reporterka. Lokalne vesti, ništa fensi. Međutim, gledanje sebe na ekranu tera te da povedeš računa o svom izgledu, za razliku od radija. Tada sam bila vitka, nisam umela da kuvam; nisam imala za koga da kuvam pre Pola, a retko sam se trudila da kuvam za sebe. Osim toga, bila sam odveć zauzeta poslom. Uglavnom sam snimala priloge o rupama na putu ili krađi olova sa crkvenih krovova, ali jednog dana slučajnost je rešila da se umeša. Naša reporterka za šou-biznis se razbolela, pa su poslali mene da umesto nje uradim intervju sa nekim novim piscem koji se proslavio preko noći. Nisam ni pročitala njegovu knjigu. Mučio me je mamurluk i bilo mi je mrsko što moram da radim tuđ posao, ali sve se to promenilo kada je on ušao u prostoriju.

Polov izdavač unajmio je apartman u *Ricu* za potrebe tog intervjua, pa sam se osećala kao da sam na bini i da sam glumica koja nije naučila svoj tekst. Sećam se da mi se činilo kao da ne znam šta radim, ali kada je seo naspram mene, shvatila sam da je on još nervozniji. To mu je bio prvi televizijski intervju i nekako sam uspela da ga opustim. Kada me je posle pitao za posetnicu, nisam to shvatila kao nešto

naročito, ali moj kamerman se naslađivao komentarišući našu „hemiju“ sve do auta. Osetila sam se kao šiparica kada me je te večeri pozvao, kao da se već poznajemo. Rekao mi je da sledeće nedelje treba da ide na neku dodelu književnih nagrada, a nema s kim. Pitao se da li sam slobodna. Bila sam. Tokom dodele nagrada sedeli smo za istim stolom kao E. B. Najt i to je bilo kao da večeram u društvu legende i kao da sam istovremeno na prvom izlasku za pamćenje. Ona je šarmantna, pametna i duhovita. Radovala sam se što ćemo se ponovo videti kad sam čula da su je zakazali kao gošću.

„Drago mi je što se vidimo“, kažem dok je producentkinja uvodi u studio.

„I meni je drago što smo se upoznale“, odgovara sedajući na svoje mesto. Ni trepnula nije da pokaže da me je prepoznala; kako je mene lako zaboraviti.

Bele naočari po kojima je prepoznatljiva, njeno sitno osamdesetogodišnje lice. Besprekorna je, a čak su joj i bore uredno raspoređene. Deluje smekšalo, ali um joj je oštar i brz. Obrazi su joj ružičasti od rumenila a plave oči mudre i budne, pa joj pogled leti po studiju pre nego što se usredsređuje na svoju metu. Toplo se smeši gledajući Madlin, kao da upoznaje nekog heroja. Gosti to ponekad rade. Ne smeta mi, ne zaista.

Nakon emisije svi odlazimo u konferencijsku salu da razgovaramo o svemu što se odigralo. Sedamo, čekamo Madlin, vlada tišina dok ona nije napokon došla. Metju počinje da prolazi kroz priče koje smo pokrili u emisiji – šta je prošlo dobro, šta nije. Na Madlininom licu vidi se da nije srećna, usta joj se krive kao da odmotava karamele dupetom. Mi ostali čutimo i ja puštam da mi misli ponovo odlutaju.

Sijaj, sijaj, zvezdice...

Madlin se ubacuje mršteći se.

Šta li si ti, pitam se.

Ona cokće, prevrće očima.

Visoko nad svetom bajna...

Kada je Madlin napokon potrošila sve neizgovorene kritike, tim ustaje i počinje da izlazi.

Kao dukat sva si sjajna.

„Amber, možemo li da popričamo?“, pita Metju izvlačeći me iz sanjarenja. Sudeći po njegovom glasu, nemam izbora. Zatvara vrata konferencijske sale a ja ponovo sedam, pogledom mu prelećući po licu i pokušavajući da naslutim šta se dešava. Kao i obično, nemoguće ga je pročitati, na licu mu nema ni tračka osećanja; sve i da mu je majka maločas umrla, ništa se ne bi videlo. On uzima keksić sa tanjira koji smo tu stavili za goste i pokazuje mi da se i ja poslužim. Odmahujem glavom. Kada Metju hoće da nešto stavi do znanja, uvek to radi zaobilazno. Pokušava da mi se nasmeši, ali to mu je istog trena dosadilo, pa je zagrizao keks. Nekoliko mrvica zadržava mu se na tankim usnama, koje se često razdvajaju i odsečno sklapaju kao u zlatne ribice, a on se upire da nađe prave reči.

„Dakle, mogao bih da malo čavrljam, da te pitam kako si, da se pretvaram da mi je stalo do toga, tako te stvari, ili mogu da pređem na stvar“, kaže on. Stomak mi se od strepnje vezuje u čvor.

„Reci“, kažem, priželjkujući da ništa ne kaže.

„Kako je s tobom i Madlin?“, pita me on opet uzimajući zalogaj keksa.

„Isto kao i uvek, mrzi me“, odgovaram prebrzo. Sada je na mene red da se lažno smešim, ne skidajući etiketu s tog osmeha kako bih mogla da ga vratim u prodavnicu kada završim s njim.

„Da, mrzi te, a to je problem“, kaže Metju. To ne bi trebalo da me iznenađuje, ali svejedno sam iznenađena. „Znam

da ti ona nije olakšavala život kada si se pridružila ekipi, ali i njoj je bilo teško da se navikne na tebe. Ova napetost između vas dve izgleda da se ne smanjuje. Možda misliš da slušaoci to ne primećuju, ali nije tako. Za emisiju i za ostatak ekipe vrlo je bitno da među vama dvema vlada dobra hemija.“ Zuri u mene, čekajući da mu odgovorim, a ja ne znam kako. „Misliš li da bi mogla da poradiš na svom odnosu s njom?“

„Pa, mogla bih da pokušam...“

„Dobro je. Nisam znao koliko je ona nesrećna zbog te situacije sve do danas. Dala mi je svojevrstan ultimatum.“ Zastaje i nakašlja se pa nastavlja. „Hoće da te zamenim.“

Čekam da kaže još nešto, ali on ćuti. Reči mu lebde među nama dok ja pokušavam da pronađem neki smisao u njima.

„Da li mi ti to daješ otkaz?“

„Ne!“, buni se on, ali lice mu daje drugi odgovor dok razmatra šta sledeće da kaže. Šake mu se spajaju ispred grudi, dlanom uz dlan, tako da mu se dodiruju samo vrhovi prstiju, kao krovčić boje kože ili polovična molitva. „Pa, ne još. Dajem ti do Nove godine da preokreneš sve ovo. Žao mi je što se ovo dešava neposredno pred Božić, Amber.“ Duge noge su mu prekrštene i on skida jednu s druge kao da je to naporno, pre nego što se povuče od mene najdalje što mu stolica na kojoj sedi dopušta. Usta mu se krive, kao da je upravo okusio nešto vrlo neugodno dok čeka moj odgovor. Ne znam šta da mu kažem. Ponekad mislim da je najbolje da se ne kaže ništa, jer ćutanje ne može da se pogrešno citira. „Sjajna si, volimo te, ali moraš da razumeš da Madlin *jeste Kafeno jutro*, ona je spikerka već dvadeset godina. Žao mi je, ali ako moram da biram između vas dve, ruke su mi vezane.“

Sada

Dan posle Božića, decembar 2016.

Pokušavam da zamislim svoje okruženje. Nisam u bolničkom odeljenju, previše je tiho za to. Nisam ni u mrtvačnici; osećam da dišem, blagi bol u grudima svaki put kada mi se pluća naduju od kiseonika i napora. Jedino čujem prigušeni zvuk mašine koja bezosećajno pišti negde pored mene. To je neobično utešno; jedino društvo mi je nevidljivi univerzum. Počinjem da brojim pištanja, skupljajući ih u glavi, strahujući da će možda prestati i ne znajući šta bi to moglo da znači.

Zaključujem da sam u privatnoj sobi. Zamišljam da sam zatvorena u kliničku ćeliju, da vreme lagano kaplje niz četiri zida, obrazujući lokve prljave bljuzge koje će se lagano dizati sve dok me ne udave. Do tada postojim u beskrajnom prostoru u kojem je samozavaravanje skopčano sa stvarnošću. To je sve što sada radim, postojim i čekam, ali ne znam šta. Vraćena sam na fabrička podešavanja kao ljudsko biće, pre nego ljudsko delo. Mimo nevidljivih zidova život teče svojim tokom, ali ja sam nepomična, nema i sputana.

Telesni bol je stvaran i zahteva da se oseća. Pitam se koliko li sam teško povređena. Kao da mi mašice stežu glavu,

koja mi dobuje pri svakom otkucaju srca. Počinjem da procenjujem svoje telo od glave do pete, uzaludno pokušavajući da dođem do neke samodijagnoze koja bi sve to objasnila. Usta su mi otvorena i osećam neko strano telo ugneždeno između mojih usana, mojih zuba, kako se probija pored mog jezika i klizi mi niz grlo. Telo mi deluje neobično nepoznato, kao da je tuđe, ali sve je na svom mestu, sve do stopala i nožnih prstiju. Osećam ih svih deset i to mi budi neverovatno olakšanje. Prisutna sam i telom i umom, samo mi treba neko da me ponovo uključi.

Pitam se kako li izgledam, da li me je neko očešljao ili umio. Nisam tašta, radije bih da me ljudi čuju a ne vide, a najbolje bi bilo da me uopšte ne primećuju. Nisam ništa posebno, nisam poput *nje*. Zapravo, više sam kao neka senka. Prljava mrljica.

Iako sam prestravljena, neki praiskonski nagon govori mi da ću pregurati ovo. Biću dobro jer moram da budem, jer uvek jesam.

Čujem kako se vrata otvaraju i zvuk koraka koji se kreću prema krevetu. Vidim senke kako se na trenutak pomeraju iza mog zaklonjenog vida. Ima ih dve. Osećam njihov jeftini parfem i lak za kosu. Razgovaraju, ali ne mogu da razaberem reči, još ne. Za sada je to samo buka, kao strani film bez titlova. Jedna od njih hvata me za levu ruku ispod čaršava. Čudan je to osećaj, kao kada se kao dete pretvaraš da su ti udovi mlitavi. U sebi se lecnem na svaki dodir njenih prstiju po mojoj koži. Ne volim kad me stranci dodiruju. Ne volim da me iko dodiruje, čak ni *on*, više ne.

Ona obmotava nešto oko moje leve mišice i zaključujem da je to podveska pošto mi se steže oko mesa. Ona mi nežno spušta ruku i obilazi na drugu stranu. Druga sestra, jer pretpostavljam da su medicinske sestre, staje na kraj mog kreveta. Čujem zvuk hartije koju listaju radoznali prsti i

zamišljam da ona tamo dole ili čita neki roman ili moj bolnički karton. Zvuci se izoštravaju.

„Poslednja za primopredaju, pa možeš da brišeš. Šta se ovoj desilo?“, pita žena bliža meni.

„Stigla je kasno sinoć. Nekakva nesreća“, odgovara druga krećući se dok priča. „Hajde da pustimo malo dnevne svetlosti unutra, važi, da vidimo možemo li da unesemo malo vedrine?“ Čujem struguckanje zavesa koje se nevoljno povlače i zatičem se obuhvaćena svetlijom tminom. A onda, bez upozorenja, nešto oštro ubada me u ruku. To je tuđinski osećaj i bol me uvlači u sebe. Osećam kako mi nešto hladno pliva pod kožom, uvlači mi se u telo i postaje deo mene. Njihovi glasovi vraćaju me odatle.

„Da li su pozvali najbliže srodnike?“, pita glas koji zvuči starije.

„Ima muža. Pokušali su nekoliko puta, otišlo je pravo u glasovnu poštu“, odgovara drugi. „Čovek bi pomislio da bi primetio da mu žena nije tu na Božić.“

Božić.

Prelećem po svojoj biblioteci sećanja, ali previše je praznih polica. Ne sećam se ničega u vezi s Božićem. Obično ga provodimo s mojom porodicom.

Zašto niko nije sa mnom?

Primećujem da su mi usta strašno suva i osećam ukus ustajale krvi. Sve bih dala za malo vode i pitam se kako da im privučem pažnju. Usredsređujem svu sebe na usta, na obrazovanje oblika i narušavanje, ma koliko sićušno, za glušujuće tišine, ali ne čuje se ništa. Ja sam avet zarobljena u samoj sebi.

„Dobro, pa, odoh kući ako je tebi u redu?“

„Vidimo se kasnije, pozdravi Džefa.“

Vrata se otvaraju i u daljini čujem radio. Dobro poznat glas dopire mi do ušiju.

„Inače, ona radi na *Kafenom jutru*, našli su joj poslovnu propusnicu u torbi kada su je dovezli“, kaže sestra koja odlazi.

„Ma je li? Nikad čula za nju.“

Čujem te!

Vrata se zatvaraju, ponovo nastaje muk i ja nestajem, nisam više tu, nemo vrištim u tami koja me je progutala.

Šta mi se desilo?

Uprkos mojim unutrašnjim kricima, spolja sam bezgla-sna i sasvim nepomična. U stvarnom životu plaćaju me da pričam na radiju, ali sada sam ućutkana, sada više nisam ništa. Tama mi se komeša u mislima dok se sve ne zaustavi na zvuk ponovnog otvaranja vrata. Pretpostavljam da me to i druga sestra ostavlja i hoću da viknem, da je preklinjem da ostane, da joj objasnim da sam se samo malo izgubila niz zečju rupu i da mi treba malo pomoći da se vratim – ali ona zapravo ne odlazi. U sobu je ušao neko drugi. Osećam nje-gov miris, čujem ga kako plače i osećam njegovo neizdrživo užasavanje kada me je ugledao.

„Tako mi je žao, Amber. Sada sam tu.“

Drži me za ruku stiskajući me malo prejako. Ja sam ta koja je izgubila sebe, on me je izgubio odavno i sada neću da budem nađena. Preostala sestra odlazi, da bi nam dala prostora ili privatnosti ili možda naprosto jer oseća da je situacija previše nelagodna, da nešto nije kako bi trebalo da bude. Neću da ona ode, neću da me ostavi samu s njim, ali ne znam zašto.

„Čuješ li me? Molim te, probudi se“, ponavlja on iznova i iznova.

Um mi uzmiče od zvuka njegovog glasa. Mašice mi se ponovo stežu oko glave, kao da mi se hiljadu prstiju zabija u slepoočnice. Ne sećam se šta mi se desilo, ali znam – nepo-kolebljivo sigurno – da ovaj čovek, moj suprug, ima nekakve veze s tim.

Onda

Ponedjeljak po podne, 19. decembar 2016.

Isprva sam bila zahvalna kada mi je Metju rekao da mogu da odsustvujem s posla do kraja dana. Ekipa se već razišla za ručak, što je značilo da mogu da izbegavam pitanja i lažnu zabrinutost. Tek sada, dok se krećem niz Oksford strit, kao losos koji pliva naspram bujice turista i ljudi koji su došli u šoping, shvatam da je on to uradio sebe radi; nema tog muškarca koji će da sedi i gleda uplakanu ženu, znajući da je on odgovoran za to.

Iako je decembarsko popodne, nebo je jarkoplavo, sunce se probija kroz raštrkane nerođene oblake i stvara privid lepog dana naspram mizanscena sumaglice i sumnje. Na-prosto moram da stanem i da razmislim, pa zato to i radim. Tačno usred zakrčene ulice, što svima ostalima ide na živce.

„Amber?“

Dižem pogled ka nasmejanom licu jednog visokog čoveka koji stoji tačno ispred mene. Isprva mi se ništa ne javlja, a onda usledi titraj prepoznavanja, nakon njega poplava uspomena: Edvard.

„Zdravo, kako si?“, uspevam da izustim.

„Super sam. Baš mi je drago što te vidim.“

Ljubi me u obraz. Ne bi trebalo da marim za to kako izgledam, ali obgrlila sam samu sebe kao da pokušavam da se sakrijem. Primećujem da on izgleda gotovo istovetno kao ranije. Skoro da uopšte nije ostario, iako mora da je prošlo bar deset godina otkako sam ga poslednji put videla. Preplatio je, kao da se skoro vratio iz nekih toplih krajeva, smeđa kosa presijava mu se na plavo, bez tračaka sedih. Deluje tako zdravo, čisto, i dalje neuobičajeno lagodno u svojoj preplatanuloj koži. Odeća mu izgleda kao da je nova, skupa i slutim da je odelo ispod njegovog dugog vunenog kaputa krojeno po meri. Svet je oduvek bio premali za njega.

„Jesi li dobro?“, pita me.

Sećam se da sam plakala, mora da izgledam grozno. „Da. Pa, ne. Samo sam dobila neke loše vesti, to je sve.“

„Žao mi je što to čujem.“

Klimam glavom dok on čeka razgovor koji ja ne znam kako da vodim. Ne sećam se ničega osim koliko sam ga gadno povredila. Nikada nisam objasnila zašto više ne mogu da se viđam s njim, samo sam jednog jutra izašla iz njegovog stana, ignorisala njegove telefonske pozive i potpuno ga odsekla. On je studirao u Londonu, oboje smo studirali. Još sam živela u roditeljskom domu, potom sam boravila u njegovom stanu što sam češće mogla sve dok se to nije okončalo, a onda se nikada više nisam vratila.

Neka žena kuca poruku hodajući i sudara se sa mnom. Odmahuje glavom kao da sam iz nekog razloga ja kriva zato što ona ne gleda kuda ide. Od tog udarca neke reči ispadaju iz svog skrovišta.

„Da li si u Londonu za Božić?“, pitam.

„Jesam. Zapravo, tek što sam se doselio sa devojkom, nov posao u Velikom dimu.“ Olakšanje koje sam osetila

smesta je zamenilo nešto drugo. Naravno da je on nastavio sa životom. Govorim sebi da mi je drago zbog njega i teram lice da mu odgovori ne baš razdraganim osmehom pa onda kilavo klimam glavom.

„Vidim da te nisam zatekao u dobrom trenutku“, kaže on, „ali vidi, evo ti moja posetnica. Bilo bi sjajno da se nekad nađemo. Imam sastanak i kasnim, ali baš je super što smo se videli, Amber.“ Uzimam mu posetnicu i ponovo pokušavam da se nasmešim. On me dodiruje po ramenu i ponovo nestaje u gužvi. Jedva je čekao da ode.

Skupljam sve rasute komadiće sebe i prebacujem se na autopilota. Noge me same nose u mali bar pored Oksford strita. Nekada sam dolazila tu s Polom, kada smo počeli da se zabavljamo. Više ne dolazimo, ne sećam se kada smo poslednji put izašli. Mislila sam da ću se osećati bezbedno jer mi je to mesto poznato, ali nije ispalo tako. Naručujem veliku čašu crvenog vina i provlačim se do jedinog slobodnog stola, pored otvorenog kamina u kom gori vatra. Nema zaštitne rešetke. Pomeram stolicu malo dalje od plamena, iako hoću da se ugrejem. Zurim u svoju čašu malbeka, uspešno blokirajući praznični kaos koji bruji oko mene. Moram da ubedim ženu koja me ne voli da joj se dopadnem, pa se nadam da ću iznaći neko rešenje, samo ako budem dovoljno dugo zurila u piće. Trenutno mi ništa ne pada na pamet.

Otpijam gutljaj vina, samo mali. Dobro je. Sklapam oči, gutam ga i uživam u osećaju dok mi obliva grlo. Bila sam tako blesava. Sve je išlo kao po loju, a sada sam sve to stavila na kocku. Trebalo je da se više trudim oko Madlin, trebalo je da se držim plana. Ne smem da ostanem bez ovog posla, ne još. Biće nekog rešenja, ali nisam ubeđena da mogu sama da ga smislim. Treba mi *ona*. Kajem se zbog te misli i rešavam da umesto toga naručim još jedno piće.

Kada ispraznim čašu, naručujem još jednu i vadim telefon iz torbe dok čekam. Pozivam Polov broj. Trebalo je da ga pozovem istog trena, ne znam zašto nisam. Ne javlja se, pa pokušavam ponovo. Stiže druga čaša vina i otpijam gutljaj, jer moram da otupim, iako znam da bi trebalo da usporim. Moram da zadržim prisebnost ako ću da vratim stvari na kolosek, što hoću, jer moram. Trebalo bi da mogu da se sama izborim s ovim, ali ne mogu.

„Vidim da si počela bez mene“, kaže Džo odmotavajući besmisleno dugačak šal oko vrata i sedajući na stolicu naspram mene. Osmeh joj zamire kada me bolje zagleda u lice. „Šta je bilo? Izgledaš usrano.“

„Dakle, ne znaš?“

„Šta ne znam?“

„Razgovarala sam s Metjuom.“

„To objašnjava tvoje depresivno stanje“, kaže ona bacajući pogled na vinsku kartu.

„Mislim da ću ostati bez posla.“

Džo mi zuri u lice kao da nešto traži na njemu. „Šta kog kurca pričaš?“

„Madlin mu je dala ultimatum. Odlazim ili ja ili ona.“

„A on ti je rekao da otpadaš ti? Tek tako?“

„Ne baš. Imam vremena do Nove godine da je nateram da se predomisli.“

„Pa promeni joj mišljenje.“

„Kako?“

„Ne znam, ali ne mogu da ti to urade.“

„Ugovor mi ističe u januaru, tako da mogu da ga na-prosto ne obnove i da ne prave nikakav kaos. Ne bih imala povoda da se bunim. Obaška, pretpostavljam da će tako imati vremena da tokom božićne pauze nađu odgovarajuću zamenu.“ Gledam Džo kako obrađuje sve što sam rekla i

vidim da dolazi do istog zaključka do kog sam ja došla pre dva sata.

„Tebe drama baš prati kao senka, zar ne?“

„Najebala sam, zar nije tako?“

„Nisi još. Smislićemo nešto; ali najpre nam treba još vina“, odgovara ona.

„Mogu li da dobijem još čašu ovoga, molim vas?“, pitam konobara koji se zatekao u prolazu, pa se ponovo okrećem ka Džo. „Ne mogu da ostanem bez ovog posla.“

„Nećeš.“

„Nisam stigla da uradim sve što moram.“ Konobar je i dalje u blizini, pa me gleda zabrinuto. Smešim se. On učtivo klima glavom i odlazi po vino. Osvrćem se po baru i po pogledima vidim da sam preglasna. To mi se ponekad dešava kada sam umorna ili pijana. Podsećam sebe da budem tiša.

Čim je vino stiglo, Džo mi kaže da izvadim iz torbe beležnicu i olovku. Naređuje mi da velikim crvenim slovima na vrhu prazne stranice napišem PROJEKAT MADLIN, pa to i radim i još podvlačim te reči. Džo je devojka koja voli da zapisuje sve živo. Tako možeš da se uvališ u nevolje ako ne pripaziš šta radiš. Ona zuri u beležnicu a ja pijem još malo vina, uživajući u osećaju topline koji mi struji telom. Smešim se, a Džo mi se ceri u odgovor, jer nam je istovremeno sinula ista ideja, što se često dešava. Ona mi govori šta da pišem a ja svaku reč mahnito škrabam u beležnicu, upirući se da pratim ono što čujem. To je dobra ideja.

„Ona misli da je se nikada neće otarasiti, Madlin Frost *jeste Kafeno jutro*“, kaže Džo. Primećujem da nije ni pipnula svoju čašu.

„Metju je to doslovce rekao. Možda bi to mogao da bude novi džingl“, kažem ja, očekujući da se ona nasmeši. Nije se nasmešila.

„Ali ona ne zna kako je prošao tvoj razgovor s Metjuom. Dakle, možda treba da navedemo Madlin na pomisao da su im dosadili njeni ispadi i da će se zapravo ratosiljati *nje*“, nastavlja ona.

„Ali oni to nikada ne bi uradili.“

„Ona to ne zna zasigurno. Više niko nije nezamenljiv, a počinjem da mislim da će se ta ideja ubrzo razviti samo ako posejemo dovoljno zrnaca. Ona ne bi bila ništa kad ne bi imala posao. To je njen život, sve što ima.“

„Slažem se, ali kako? Nema dovoljno vremena, ne sada.“ Opet počinjem da plačem. To je jače od mene.

„Sve je u redu. Plači ako moraš, izbaci to iz sebe. Sreća pa si lepa kad plačeš.“

„Nikad nisam lepa.“

„Zašto to radiš? Prelepa si. Istina, mogla bi da se malo više potruđiš...“

„Baš ti hvala.“

„Izvini, ali tako je. Kada ne nosiš šminku, nisi bleđa i nezanimljiva, već samo bleđa. Stas ti je lep, ali kao da večit pokušavaš da ga sakriješ jednom te istom starom odećom.“

„Zaista pokušavam da se sakrijem.“

„Pa prestani.“

U pravu je, ja sam u haosu. Misli mi se vraćaju Edvardu, mora da je pomislio kako je imao sreće što nije završio sa mnom.

„Upravo sam na Oksford stritu nabasala na bivšeg“, kažem pokušavajući da joj na licu opazim neku reakciju.

„Koga?“

„Nema potrebe da to kažeš na taj način, nije ih bilo toliko.“

„Više nego u mom slučaju. Ko je to bio?“

„Nije bitno. Samo sam se osetila tako dronjavo, kao gubitnica. Volela bih da me nije video da tako izgledam, to je sve.“

„Koga briga? Sada moraš da se usredsrediš na ono što je bitno. Idi i kupi novu garderobu; nekoliko novih haljina, nove cipele, nešto sa potpeticom, a kupi i šminku. Sutra moraš da izgledaš baš srećno i samouvereno, stavi sve na kreditnu karticu. Madlin zna da ti je on danas saopštio, pa će očekivati da budeš uznemirena, verovatno misli da se uopšte nećeš pojaviti na poslu, ali hoćeš. Pustićemo neke glasine po društvenim mrežama. Preuzećemo ovu situaciju u svoje ruke. Znaš da moraš.“

„Da, znam.“

„Zato idi u šoping, pa kući. Pođi na spavanje ranije i dođi sutra u fenomenalnom izdanju, kao da te ne muče ama baš nikakve brige.“

Radim kako mi je rečeno, ispijam vino i plaćam račun. Uvek sam pratila okvire svog života, ali sada sam spremna da pustim da stvari postanu malčice haotične. Pre nego što sam izašla iz bara, cepam stranicu s Projektom Madlin iz beležnice, gužvam je i bacam u plamen, gledajući kako bela hartija tamni i pali se.

Sada

Dan posle Božića, uveče, decembar 2016.

Kada sam počela da padam, zaboravila sam na strah, jer sam bila prezauzeta zapažanjem da je ruka koja me je gurnula tako nalik mojoj. Međutim, dok sam se obrušavala u tamu, sledili su me moji najgori strahovi. Hoću da vrištim, ali ne mogu, ona poznata šaka sada me čvrsto steže preko usta. Ne mogu ni da pisnem. Jedva mogu da dišem. Kada me užas prene iz košmara koji se stalno ponavlja, budim se u drugom. I dalje se ne sećam šta mi se desilo, ma koliko se upinjala, ma koliko žarko želela da znam.

Ljudi kao da dolaze i dolaze, čuje se kakofonija žamora, čudnih zvukova i mirisa. Neodređeni obrisi zadržavaju se nada mnom i oko mene, kao da sam pod vodom i davim se u sopstvenim greškama. Ponekad se osećam kao da ležim na dnu mutne bare, dok me pritiska težina prljave tečnosti, ispunjavajući me tajnama i poganštinom. Ima trenutaka kada mislim da bi mi bilo lakše da se udavim, da se sve završi. Niko me ne vidi ovde dole, ali oduvek sam i bila prilično nevidljiva. Novi svet oko mene okreće se kao usporeni film, tik van mog domašaja, dok sam ja i dalje sasvim nepokretna, dole u mraku.

Povremeno uspevam da izbijem na površinu na dovoljno vremena da se usredsredim na zvukove, da ih ubrzam kako bi mi ponovo postali prepoznatljivi, kao sada. Čujem zvuk okretanja papirne stranice, nesumnjivo nekog od onih glupih krimi romana koje on toliko voli. Ostali odlaze i dolaze, ali on je stalno tu, više nisam sama. Pitam se zašto nije spustio knjigu i pohrlio ka meni sada kada sam budna, pa se sećam da za njega nisam pri svesti, da se njemu ništa nije promenilo. Izgubila sam svaki osećaj za protok vremena, mogla bi biti bilo noć ali i dan. Nemi sam živi leš. Čujem kako se vrata otvaraju i neko ulazi u sobu.

„Zdravo, gospodine Renoldse. Ne bi trebalo da ste ovde ovako kasno, ali pretpostavljam da možemo da učinimo izuzetak ovog puta. Bio sam ovde kada su prošle noći dovezli vašu suprugu.“

Prošle noći?

Osećam se kao da sam ovde danima.

Doktorov glas zvuči mi poznato, ali to je valjda i normalno ako me je on primio i lečio. Zamišljam kako izgleda, ozbiljnog čoveka umornih očiju, nabranih veđa koje su se od tuge koje se zacementirale nagledao istrošile u niz bora. Zamišljam ga da nosi beli mantil, onda se sećam da oni to više ne rade, da izgledaju kao svi ostali, i tako čovek kojeg sam zamislila nestaje.

Čujem da Polu ispada knjiga i on se koprca kao budala; oduvek su ga plašili medicinski radnici. Kladim se da ustaje da bi se rukovao s njim; štaviše, znam da će to uraditi. Ne moram da ga vidim da bih tačno znala kako će se ponašati, mogu da predvidim svaki njegov pokret.

„Da li da vam neko pogleda šaku?“, pita doktor.

Šta mu je sa šakom?

„Ne, u redu je“, odgovara Pol.